

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Oszályozás

Tárgy

352.053.1

Hely

Idő

"1913"

Személy

F

Szerző

Cím

Bárczy

Forrás:

Világ

Bp.

1913 XI/16

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Bárczy

Hétfőn délután a pesti Vigadó földszített nagytermében, ünneplő közönség előtt, egy álmodozó, kékszemű ember fog beszélni a jubiláló Budapestről. Ez az álmodozó tekintetű ember Bárczy István, Budapest polgármestere.

El fogja mondani, hogy mi volt és mivé lett ez a város negyven esztendő alatt. Arról fog beszélni, hogy mennyi küzdelemnek, háborúnak, válságnak az eredménye az a tüneményes fejlődés, amely három szegény kis városból milliós lakóju nagyvárost teremtett. És bizonyára beszélni fog a ma Budapestjéről is, erről a viskók közül kinőtt palotarengetegről, melyben annyi ember él és dolgozik a mindennapiért és a holnapért. Mennyivel több embernek ad kenyeret ma ez a város, min a negyven esztendővel ezelőtt, amikor háromszázezer ember alig, hogy megélt. Mennyivel több embernek ad kenyeret ez a város ma; hiszen már a környéket mi kosztoljuk, már a szomszédos községbelieket is Budapest tartja el; csak hogy épp lakást nem ad neki!

Vajjon el fogja-e mondani Bárczy István azt is, hogy az alatt a hét esztendő alatt, amióta ő a polgármester, Budapest átalakult, megváltozott. Ez a boszorkányos kezű ember a régi Budapestet teljesen kiforgatta a sarkából. Kivette a várost a klikkek kezéből. Pedig a klik-

kek, amelyek a kozoktatásügyi tanácsost polgármesterré választották, nem ezt várták tőle, nem ezért választották meg. A klikkek azt remélték, hogy Bárczy kezes bárány lesz; simulekony, jó fiu, aki úgy fog táncolni, ahogy a kerületek törzsfőnökei fütyülnek. A törzsfőnökök azonban csalódtak.

Egy vicces törzsfőnök a polgármester-választás után mosolyogva beszélt egy társaságban:

— Ma volt a polgármester-választás. Az új Halmost Bárczynak hívják.

Azóta Bárczy István nagyon sokszor bebizonyította, hogy ez a vice nemcsak rossz vice, de nem is igaz. Bárczy István bebizonyította, hogy nemcsak nagykonceptióju polgármester, aki nemcsak tervezni tud, de meg is tudja csinálni azt, amit kigondol. Az ellenfelei azt mondják róla, hogy álmodozó, hogy álmok álmodója. Lehet, hogy igazuk van, de Bárczy István valóra tudja váltani az álmait. Ezt már nem a kritikásai mondják, hanem erről tanuskodik a mai Budapest, amelyet ő teremtett meg, ő formált át hétesztendő alatt. Ráfogták, hogy vakmerő, hogy kockázatos vállalkozásokba fog. Egy bizonyos, hogy a kezében minden aranyrá válik és eddig még minden sikerült neki, amit meg akart csinálni. Kétségtelen, hogy egy milliós város kormányzásában óriási szerepe van a szerencsének, de hogy okos előrelátás, hozzáértés, az emberekkel és a dolgokkal

való bánni tudás nélkül meg lehetett volna csinálni azt, amit hét esztendő alatt megcsinált, azt komolyan úgy sem hiszi el senki. Bárczy István hét esztendő alatt sok okos dolgot mivelt; a legzseniálisabb dolga azonban talán nem is az volt, hogy merevül átformálta Budapestet, hanem, hogy átformálta, saját céljainak rendelte alá a klikkeket is. Nem ő lett „a kezes bárány“, hanem a klikkek, amelyek addig uralkodtak a fővároson és a polgármesteren egyaránt.

Mikor polgármester lett, rögtön fölismerte, hogy a rohamosan fejlődő várost nem lehet és nem szabad többé a régi szisztéma szerint kormányozni. Az új idők új szociális és kulturális szükségleteket támasztottak és ezeket az igényeket ki kell elégíteni, mert ezeknek a kielégítése a lakosság százezreinek az érdeke, azoké a dolgozó százezreké, amelyeket eddig vagy gyöngén, vagy egyáltalában nem képviseltek a főváros közgyűlésén. Bárczy István programját egy mondatban fejezhetnénk ki: Szébbé, nagyszerűbbé kell tenni ezt a várost és boldogabbá, megelégedettebbé azokat, akik itt élnek és dolgoznak ezért a városért.

— A tespedést, rezignációt, tépelődést, aprólékosságot, amely a városi igazgatás több ágában volt észlelhető, mihamar a szorgos munka, gyorsabb elhatározások, a jövő sikerek biztató reménye, bátrabb gondolkodás és bizo-

nyos nagyobb szabású szabadabb mozgásnak kell felváltania, — mondta a polgármester egyik beszédében.

És megkezdődött munka. Sok volt a tennivaló, mert évtizedek mulasztását kellett pótolni. Nehéz volt a munka, mert a multtal kellett szakítani. Nagyon sok volt a tennivaló, nem csoda hát, ha hét esztendő alatt nem tudott valóra váltani minden tervet. Első dolga az volt, hogy rendbehozza a főváros háztartását, mert tíz esztendeig átmeneti és deficites budget-vel operáltak a városházán. Azután a tisztviselők fizetését rendezte, mert nagyon jól tudta, hogy a fővárost nem lehet rosszul fizetett és eladósodott tisztviselői karral adminisztrálni. Mikor ezzel elkészült, megindította egyik legnagyobb akcióját, a lakásépítési akciót. Éppen jókor. Budapest a lakásínség napjait nyögte. Ezen kellett segíteni. Ez volt a legaktuálisabb, a legégetőbb kérdés. És a város olcsó lakásokat épít, amivel fölkelte az építési kedvet. A tizesztendős építési válság egyszeriben véget ér. Az ipar feléled, a vállalkozás megindul. Közben elkészül az új lakásbérleti szabályzat is, amelynek az a tiszte, hogy a lakót megvédelmezze a lakásspekulánsok tulkapásaival szemben. Az új várospolitikai megszerzi Bárczynak a közönség szimpátiáját. Mellé állnak a százvezredek. Máról-holnapra Bárczy lesz a legnépszerűbb ember Budapesten. Mennek utána, vakon biznak a szerencséjében és a közgyűlés egymásután szavazza javaslatait: a gázművek megváltását; az elektromos telep építését; a lóhusüzem felállítását; a kenyérgyár megépítését. Addig a telekspekulánsok ötletszerű akaratára szabta meg a város fejlődésének útját. Abból, hogy Budapest olyan hihetetlen tempóban fejlődött, csak a spekulánsok pénzelték, mert a fejlődés révén értékesebbek lettek a telkek. A fejlődés költségeit pedig a főváros fizette. Ennek az aktusnak útját kellett vágni és Bárczy útját vágta. Megszületett a városi telekpolitika. A főváros óriási terjedelmű telkeket vásárolt. Ezeket a telkeket szabályozni fogják; közművekkel látják el; villamos vasút segítség-

Közp. nyomt. XX. cs. 81. sz.

gével közelebb hozzák a városhoz. Ilyenformán a jövőben a város maga szabhatja meg a városfejlődés irányait és egyuttal a fővárosnak jut az a horribilis haszon, melylyel a közművekkel ellátott telkeket értékesebbé teszi a város fejlődése és gyarapodása. Ezeknek a nagyszabású reformoknak a megvalósítása természetesen nagyon sok érdeknek hágott a tyukszemére, de azért a főváros közgyűlése, a háziurak közgyűlésének csufolt törvényhatósági bizottság, mégis megszavazta.

És ez a siker a legnagyobb és legérthetlenebb sikerek közül való. Könnyű volt Luegernek kiforgatni a régi Bécsset sarkaiból. Háta mögött állott a keresztényszociálisták hatalmas tábor. De Bárczy Istvánnak még csak pártja sem volt. Nem is volt rá szüksége, mert Bárczy mögött állott Budapest egész népe és tapsolt neki az egész közgyűlés. Bárczy csodát művelt.

A kapitalizált Budapestet a régi klikkek és törzsfőnökök kommunalizálták.

Persze ennek a sok tervnek a megvalósításához sok pénz kellett. A budapesti nagy bankok, amelyeknek indokolatlan hatalmát évtizedeken keresztül nyögte a főváros, előre örültek, hogy miképpen fogják megtanítani Bárczyt arra, hogy a leggyönyörűbb program is csak program marad, ha nincs hozzá pénz. Azonban Bárczy megmutatta, hogy Budapest kap külföldön is pénzt; többet is, olcsóbbat is, mint amennyit a pesti piac adhat. Kapott is. Kapott angol pénzt; kapott francia pénzt; kapott pénzt Svájcból; kapott pénzt Amerikából. Ha egyebet nem tett volna, minthogy kiszabadította a várost a magyar bankok karjaiból akkor is nagy dolgot cselekedett volna. De többet tett és még nagyon sokat akar tenni. Most pedig, amikor Budapest jubilál, mintha Bárczyt ünnepeleik az emberek. Kétségtelen, hogy Budapesten ma ő a legnépszerűbb emberek egyike. Akik ismerik, elragadtatással beszélnek a kedvességéről, a szeretetreméltóságáról. Azok közé tartozik, akinek még a ellenségei is nagy jövőt jósolnak.

Hol fog végződni a karrierje? Bársonyszékben? Miniszter lesz?! A tehetsége, az emberekkel való bánitudása erre kvalifikálják. Annyi azonban bizonyos, hogy akármekkora avanszáljon is, olyan nagy ur sosem lesz többé Bárczy István, mint most, amikor csak polgármester, csak Budapest polgármestere.

Nem kegyelmes, sőt még csak nem is méltóságos. (Csak félve merjük leírni, mert holnapra talán már meglepik valamivel.) Egyszerűen „nagyságos“ Bárczy polgármester títulusa; de ha ezt is sajnálod tőle: megérti a „tisztelet Polgármester ur“ címzést is. Nincsenek ordói, nincsenek címei és ez a *nincs* egyik legszebb disze a polgármesternek. Ez a *nincs* nagyon jól illik hozzá, kedvesen egészíti ki az arcképét. Így szeretetreméltóbb, így függetlenebb, így közelebb van hozzánk.

Az egyesítés óta nem állt még olyan igazi európai látkörű ember a város élén, mint ő. Ami nála természetesen látszik, hogy gondját a város szociális fejlesztésére s pénzügyeinek konszolidálására fordítja, az elődei alatt korszakalkotó nagy cselekedet lett volna. Igaz, hogy ezt a közsükség hozta magával, s minden korszak megszüli a maga emberét, de mi nekünk mégis csak Bárczy magyarázta meg, hogy most más idők járnak, mint még csak egy évtizeddel is ezelőtt, s ma el sem tudjuk képzelni, mi lett volna a fővárosból amellet a Krähwinkel-politika mellett, melyet a letűnt évtizedekben városi politikának neveztünk. Igaz, hogy mindez óriási anyagi befektetéseket igényelt, de ez a haladás útja, ez a kultura hódításának, sőt egyenesen a civilizációnak útja. Most látjuk igazán azt, mit jelent a városi politikában a jövő generációért úgy dolgozni, hogy annak gyümölcseit már mi magunk is élvezzük s mit jelent az, befektetésekre költeni a pénzt, amelynek nemcsak terhét kell viselnünk, hanem annak áldásaiban már a mai nemzedék is részesül. Mert az iskola, a könyvtár, a népszálló s a városi üzemek, ez alapján mind a jövő generáció anyagi és kulturális jólétének lesz alapja, de egyben azt a mai nemzedék is teljes mértékben kiélvezheti már, s büszkeség tölti el minden hozzáértő szívét, hogy ezeknek a megszekiható reformoknak részese lehetett. „C

Romanus sum“ hajdan az önértzet és büszkeség leglelkesebb felkiáltása volt, talán nincs már messze az idő, mikor éppen ilyen büszkén fogunk hivatkozni arra, hogy Budapest polgárai vagyunk.